

Warszawa, 31-01-2023 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Krajowy Mechanizm Prewencji Tortur

KMP.573.24.2022.AO

**Raport przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur
z wizytacji Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Lwówku Śląskim**

1. Mandat Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur

Zgromadzenie Ogólne ONZ 18 grudnia 2002 r. przyjęło Protokół fakultatywny do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania (dalej: OPCAT)¹. Polska przystąpiła do OPCAT na podstawie uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie i stanowi on część krajowego porządku prawnego (art. 87 i 91 Konstytucji). Podpisując OPCAT, Polska zobowiązała się do utworzenia krajowego mechanizmu prewencji, którego funkcję wykonuje Rzecznik Praw Obywatelskich za pomocą działającego w Biurze RPO Zespołu – Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur (dalej: KMPT, Krajowy Mechanizm)².

¹ Zob. Protokół fakultatywny do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192). Nazwa w języku angielskim: Optional Protocol to the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (OPCAT).

² Zob. Art. 1 ust. 4 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r., poz. 627, ze zm.).

KMPT ma dostęp do wszystkich „miejsc zatrzymań” w rozumieniu OPCAT. Są to wszystkie miejsca pozostające pod jurysdykcją i kontrolą państwa – strony, gdzie przebywają lub mogą przebywać osoby pozbawione wolności na podstawie polecenia organu władzy publicznej bądź za jego namową, zgodą lub przyzwoleniem³. Z kolei przez „pozbawienie wolności” OPCAT rozumie „jakąkolwiek formę zatrzymania lub uwięzienia bądź umieszczenia osoby w publicznym lub prywatnym miejscu odosobnienia, którego osobie tej nie wolno z własnej woli opuszczać, na mocy polecenia jakiegokolwiek władzy sądowej, administracyjnej lub innej⁴”.

Wizytacje KMPT są niezapowiedziane. W czasie swojej wizyty członkowie KMPT mają dostęp do wszystkich pomieszczeń, instalacji i urządzeń, mogą odbyć poufną rozmowę z wybraną przez siebie osobą (zarówno osobą pozbawioną wolności, jak i członkiem personelu lub inną osobą), mają dostęp do dokumentacji i nagrań z monitoringu wizyjnego⁵. Mają też prawo rejestrowania dźwięku lub obrazu w miejscach, w których przebywają osoby pozbawione wolności, za zgodą osób, które będą rejestrowane⁶.

Spostrzeżenia KMPT czynione podczas wizytacji opierają się więc na różnych źródłach, m.in. własnych obserwacjach, przeprowadzonych rozmowach, analizie dokumentacji i zapisów monitoringu⁷.

KMPT nie jest organem dochodzeniowo-śledczym. Nie rozpatruje też skarg⁸.

Celem wizytacji KMPT jest identyfikowanie czynników zwiększających ryzyko

³ Zob. Art. 4 ust. 1 OPCAT.

⁴ Zob. Art. 4 ust. 2 OPCAT.

⁵ Zob. Art. 20 OPCAT.

⁶ Zob. Art. 13 ust. 1a ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich.

⁷ Szczegółowy opis metod pracy KMPT można znaleźć w raportach rocznych RPO z działalności KMPT. Zob. przykładowo Raport Rzecznika Praw Obywatelskich z działalności w Polsce Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur w 2020 r., Część II – Jak pracuje KMPT?

⁸ Zob. Dziewiąte Sprawozdanie Roczne SPT z 22 marca 2016 r., CAT/OP/C/57/4, Aneks do sprawozdania, część II, pkt. 6. Zobacz również publikację Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka pt. „Preventing Torture. The Role of National Preventive Mechanisms. A Practical Guide”, Professional Training Series No. 21, United Nations High Commissioner for Human Rights, New York and Geneva 2018, s. 4-6.

wystąpienia tortur i złego traktowania osób pozbawionych wolności oraz zaproponowanie rozwiązań mających na celu wyeliminowanie tego ryzyka. Formułując swoje wnioski i zalecenia, KMPT bierze pod uwagę międzynarodowe standardy praw człowieka, w szczególności standardy ONZ⁹ oraz zalecenia organów międzynarodowych.

W każdym przypadku, kiedy przedstawiciele Krajowego Mechanizmu ujawnią ryzyko zaistnienia naruszeń praw osób pozbawionych wolności (nawet jeśli jego istnienie wynika jedynie z relacji osób pozbawionych wolności), KMPT jest zobowiązany do wydania odpowiedniego zalecenia w raporcie. Dlatego też na zalecenia końcowe w niniejszym raporcie należy patrzeć nie tylko przez pryzmat nieprawidłowości, które już zaistniały, lecz także przez pryzmat prewencji.

2. Zakaz represji

Stosownie do art. 21 ust. 1 OPCAT żadna osoba (np. wychowankowie, personel, osoby odwiedzające) lub organizacja, która przekazała KMPT informację, nie może ponieść jakiegokolwiek sankcji lub uszczerbku z tego tytułu, niezależnie od tego, czy udzieliła informacji prawdziwej, czy fałszywej.

Wskazany przepis OPCAT stanowi bowiem, że „żadna władza lub funkcjonariusz nie nakaże, nie zastosuje, nie pozwoli ani nie dopuści do stosowania jakiegokolwiek sankcji przeciwko jakiegokolwiek osobie lub organizacji, za przekazanie krajowemu mechanizmowi prewencji jakiegokolwiek informacji, prawdziwej bądź fałszywej, i żadna taka osoba lub organizacja nie poniesie żadnego uszczerbku w jakikolwiek inny sposób”.

⁹ Zob. art. 19 pkt b OPCAT.

3. Uwagi wstępne na temat wizytacji

Na podstawie art. 19 OPCAT oraz działając na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniach 21-23 listopada 2022 r. przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur przeprowadzili wizytację Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Lwówku Śląskim (dalej: Ośrodek, MOW, placówka).

W skład zespołu wizytującego wchodził: Przemysław Kazimirski (Dyrektor Zespołu Krajowy Mechanizm Prewencji Tortur, prawnik), dr Natalia Kłaczyńska (Zastępca Pełnomocnika Terenowego Rzecznika Praw Obywatelskich we Wrocławiu, prawnik) oraz Aleksandra Osińska (psycholożka).

Celem wizytacji KMPT, zgodnie z art. 19 OPCAT, było sprawdzenie sposobu traktowania osób przebywających w placówce, w celu wzmocnienia, jeśli to niezbędne, ich ochrony przed torturami oraz innym okrutnym, niehumanitarnym lub poniżającym traktowaniem albo karaniem, a następnie przedstawienie rekomendacji właściwym władzom w celu poprawy traktowania oraz warunków pobytu wychowanków i zapobiegania torturom oraz innemu okrutnemu, niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu, mając na uwadze odpowiednie standardy organizacji międzynarodowych.

W ramach wizytacji dokonano następujących czynności:

- przeprowadzono rozmowę wstępną z wicedyrektorem ds. opiekuńczo-wychowawczych MOS i MOW – Michałem Kruszelnickim;
- dokonano oglądu placówki m.in. pokoi wychowanków, sanitariatów, świetlic, szkoły;
- przeprowadzono rozmowy indywidualne z nieletnimi oraz personelem placówki w warunkach zapewniających poufność;
- dokonano analizy dokumentacji dostępnej w placówce;
- wykonano dokumentację fotograficzną.

Przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur poinformowali dyrektora Zespołu Placówek Edukacyjno-Wychowawczych i wicedyrektora ds. opiekuńczo-wychowawczych o wstępnych ustaleniach dokonanych w ramach powyższych czynności, a także wysłuchali ich uwag i wyjaśnień.

Po zakończeniu wizytacji poddano analizie dokumentację i informacje związane z funkcjonowaniem placówki.

Podczas wizytacji w przedmiocie zainteresowania KMPT każdorazowo pozostają zagadnienia związane z: legalnością pobytu nieletnich w placówce, ich traktowaniem oraz dyscyplinowaniem przez personel, kwalifikacjami zawodowymi personelu, prawem do informacji, prawem do kontaktów ze światem zewnętrznym, prawem do ochrony zdrowia, a także warunkami bytowymi.

W niniejszym raporcie uwzględniono jedynie te obszary, które w ocenie przedstawicieli KMPT wyróżniają placówkę na tle pozostałych tego typu, oraz te, które wymagają wzmocnienia z punktu widzenia zapobiegania torturom i innym formom złego traktowania.

4. Charakterystyka placówki

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Lwówku Śląskim jest placówką resocjalizacyjno-wychowawczą dla młodzieży niedostosowanej społecznie w normie intelektualnej.

Ośrodek przeznaczony jest dla 24 chłopców, działają w nim dwie grupy wychowawcze. W trakcie wizytacji w placówce przebywało 14 nieletnich. W MOW funkcjonują: Szkoła Podstawowa (klasa VIII) oraz Branżowa Szkoła I Stopnia (kierunek kształcenia murarz-tynkarz oraz kucharz).

Ośrodek jest jednostką organizacyjną powiatu lwóweckiego, funkcjonującą w formie jednostki budżetowej, rozliczającej się z budżetem powiatu.

Nadzór nad działalnością MOW w Lwówku Śląskim sprawują Dolnośląski Kurator Oświaty oraz Sąd Rejonowy w Lwówku Śląskim III Wydział Rodzinny i Nieletnich.

5. Mocne strony placówki

Placówka zatrudnia od grudnia 2020 r. na umowę zlecenie zewnętrznego psychoterapeutę, pracującego w nurcie poznawczo-behawioralnym. Specjalista przyjmuje wychowanków raz w tygodniu, we wtorek, w godzinach 15-18.

Krajowy Mechanizm bardzo pozytywnie ocenia taką praktykę. Doświadczenie KMPT pokazuje, iż duża część wychowanków trafiających do MOW boryka się z zaburzeniami psychicznymi, nierzadko wymagającymi stosowania farmakoterapii i uczestniczenia w psychoterapii indywidualnej bądź grupowej. Nieletni ci bardzo często pochodzą z rodzin mocno dysfunkcyjnych, o niskim statusie społecznym. W zasadzie każde z tych dzieci doświadczyło w dzieciństwie tragicznych wydarzeń związanych z: przemocą domową, chorobą alkoholową rodziców, przestępczością, chorobą psychiczną rodzica, odrzuceniem przez rodziców, wykorzystywaniem seksualnym przez najbliższych, zgwałceniem, maltretowaniem fizycznym, zaniedbywaniem podstawowych fizycznych i psychicznych potrzeb dziecka. W opiniach biegłych i specjalistów wielokrotnie podkreśla się, iż podłożem zachowań nieletnich jest dramatyczna sytuacja rodzinna, brak podstaw procesu socjalizacji i indywidualizacji oraz nieumiejętność nawiązywania bliskości z powodu braku więzi z rodzicami, zaś przyczyn zaburzeń można upatrywać przede wszystkim w deprivacji podstawowych potrzeb bytowych i psychicznych od samego dzieciństwa.

Nawet najlepiej wykwalifikowana i doświadczona kadra nierzadko nie jest w stanie w odpowiedni sposób odpowiedzieć na specjalne potrzeby nieletnich, tym

bardziej KMPT podkreśla pozytywny wpływ, jaki może mieć proponowana przez placówkę oferta psychoterapeutyczna dla nieletnich.

6. Obszary wymagające poprawy

6.1. Traktowanie

Opinie przedstawiane przez wychowanków na temat Ośrodka były pozytywne. W trakcie prowadzonych przez przedstawicieli KMPT rozmów nie pojawiły się głosy świadczące o złym traktowaniu nieletnich.

Należy jednak wskazać, iż we wrześniu 2022 r. doszło do wydarzenia nadzwyczajnego z udziałem wychowanków oraz psychologa MOW. W dniu 14 września 2022 r. jeden z wychowanków został doprowadzony do placówki przez Policję (wcześniej przebywał „na ucieczce”). Po rozmowie z wicedyrektorem nieletni został przekazany pod opiekę psychologa MOW, który prowadził zajęcia z jedną z klas Szkoły Branżowej. W trakcie zajęć wychowanek ten poprosił o możliwość skorzystania z toalety. Psycholog przekazał chłopcu klucze do łazienki, do których dopięty był także klucz do drzwi wejściowych Ośrodka. Wychowanek, wykorzystując nieuwagę psychologa, dokonał ucieczki. Po powzięciu tej informacji psycholog MOW postanowił udać się swoim prywatnym samochodem w stronę Lwówka Śląskiego, w celu poszukiwania nieletniego. W tym celu (twierdząc, że ze względu na swój wiek i stan zdrowia będzie potrzebował pomocy) zabrał ze sobą pięciu wychowanków, z którymi prowadził zajęcia. Przez ok. 30-40 min. psycholog wraz z wychowankami poszukiwał nieletniego na terenie Lwówka Śląskiego oraz drogach wylotowych z miasta. Po podjęciu decyzji o powrocie do Ośrodka, jeden z jadących w samochodzie wychowanków zauważył poszukiwanego nieletniego. Psycholog zatrzymał wtedy samochód, z którego wysiedli wychowankowie, podbiegli do poszukiwanego, przewrócili go na trawnik, a następnie doprowadzili go do samochodu. Z zeznań psychologa wynika, iż nie widział całego zdarzenia, ponieważ musiał zaparkować

samochód w miejscu do tego przeznaczonym. Po doprowadzeniu nieletniego przez wychowanków do samochodu, wszyscy powrócili do Ośrodka (samochodem przeznaczonym dla 5 osób podróżowało łącznie 7 osób)¹⁰.

Analiza dokumentacji zgromadzonej na okoliczność tego zdarzenia wykazała, iż poszukiwany wychowanek, po powrocie do Ośrodka, zgłosił fakt pobicia przez wychowanków. Po przybyciu do placówki poszukiwany nieletni poprosił jedną z wychowawczyń o rozmowę na osobności. Notatka służbowa sporządzona po rozmowie z wychowankiem zawierała następujące informacje: „Około godz. 14.10 przyjechał towar z hurtowni do remontu łazienki w grupie II i wychowankowie pomagali w układaniu materiałów. W czasie schodzenia po schodach z wychowankami mojej grupy zauważyłam, że (...) jest prowadzony przez (...) po schodach do grupy I. (...) był cały czerwony i opuchnięty na twarzy, zapłakany. Kiedy tylko mnie zobaczył ze łzami w oczach prosił czy mogę go zabrać do II grupy bo chce mi coś powiedzieć. Wychowanek był przerażony. Zaprowadziłam (...) do grupy II, do pokoju wychowawców. Wychowanek był przerażony, powiedział, że został pobity przez w/w wychowanków. Został złapany w centrum Lwówka Śląskiego i tam przewrócony na ziemię i bity. Następnie został siłą wciągnięty do samochodu psychologa i tam był dalej bity z pięści w twarz przez wychowanków w obecności psychologa. (...) powiedział, że psycholog pokazał mu środkowy palec i nazwał go frajerem. (...) powiedział, że nie chce tu być, wychowankowie powiedzieli mu, że będzie miał przerąbane, jak coś powie wychowawcom. Wychowanek powiedział, że tu nie wytrzyma i sobie coś zrobi. Po chwili przyszła Pani (...), która również widziała, że (...) jest pobity i ma ślady na twarzy, obrzęki pod okiem i na policzkach”¹¹.

¹⁰ Opis zdarzenia zawarty w piśmie skierowanym przez Dyrektora Zespołu Placówek Edukacyjno-Wychowawczych do Rzecznika Dyscyplinarnego dla Nauczycieli przy Wojewodzie Dolnośląskim z dnia 28 września 2022 r.

¹¹ Notatka służbowa sporządzona przez wychowawczynię dotycząca wychowanka (...) gr. I MOW z dnia 15 września 2022 r.

W związku z relacją wychowanka, a także widocznymi śladami obrażeń, nieletni ten został przez wychowawcę zawieziony do szpitala w celu kontroli stanu zdrowia. W czasie oczekiwania na przybycie lekarza z oddziału szpitalnego, realizowany był z nieletnim wywiad medyczny na okoliczność ewentualnych objawów i obrażeń związanych ze zgłaszanym pobiciem. Wychowawca wraz z nieletnim zostali poinformowani, iż zgodnie z procedurą zostaną zlecone chłopcu badania TK głowy oraz prawdopodobnie pozostanie na oddziale dziecięcym na koniecznej obserwacji. Po usłyszeniu tych informacji nieletni dokonał ucieczki ze szpitala. Z informacji uzyskanych przez rodziców wychowanka wynika, iż dotarł on do domu następnego dnia, ok. godz. 10.30. Nieletni skarżył się na ból głowy i brzucha, w związku z czym rodzice umówili syna na badania kontrolne. Ponadto rodzice poinformowali o całej sytuacji kuratora.

Analiza dokumentacji zgromadzonej na okoliczność tego zdarzenia wykazała, iż podjęto w tej sprawie następujące działania:

- odizolowano wychowanka od reszty nieletnich, w celu zapewnienia mu bezpieczeństwa;
- przewieziono wychowanka do szpitala, w celu oceny jego stanu zdrowia;
- zawiadomiono o zdarzeniu Komendę Powiatową Policji w Lwówku Śląskim (pismo z dnia 16 września 2022 r.);
- zwrócono się z pismem do Rzecznika Dyscyplinarnego dla Nauczycieli przy Wojewodzie Dolnośląskim z prośbą o wszczęcie postępowania wyjaśniającego wobec psychologa zatrudnionego w MOW (pismo z dnia 28 września 2022 r.);
- przeprowadzono rozmowę wyjaśniającą z psychologiem MOW na okoliczność zdarzenia z dnia 14 września (protokół z rozmowy z dnia 16 września 2022 r.);
- przeprowadzono rozmowę z rodzicami nieletniego (protokół ze spotkania z dnia 15 września 2022 r.);

- przeprowadzono rozmowy z wychowankami biorącymi udział w poszukiwaniach nieletniego (notatka z rozmów z dnia 19 września 2022 r.);
- złożono wnioski do IV Wydziału Rodzinnego Sądu Rejonowego w Wałbrzychu o zmianę środka wychowawczego wobec nieletniego (od początku pobytu w placówce, tj. od kwietnia 2022 r., dokonał ośmiu ucieczek, nie realizował obowiązku szkolnego, proces adaptacji w placówce przebiegał nieprawidłowo);
- sporządzono wykaz spotkań i kontaktów nieletniego z pedagogiem od początku jego pobytu w placówce;
- sporządzono notatki z obserwacji przesłuchań nieletnich w sprawie postępowania dyscyplinarnego psychologa (notatki z dnia 14 grudnia 2022 r., sporządzone przez innego psychologa).

Z informacji uzyskanych od dyrekcji placówki wynika, iż aktualnie trwa postępowanie wyjaśniające prowadzone przez Komisję Dyscyplinarną dla Nauczycieli przy Wojewodzie Dolnośląskim. Ponadto w dniu 5 października 2022 r. wychowanek został dowieziony przez Policję do placówki, tego samego dnia ponownie dokonał ucieczki, po której nie powrócił już do MOW we Lwówku Śląskim.

W dniu 3 listopada 2022 r. dyrektor Ośrodka zwrócił się z wnioskiem do sądu rodzinnego w Wałbrzychu o zmianę środka wychowawczego zastosowanego w stosunku do nieletniego. Po czterech tygodniach nieobecności został on skreślony z ewidencji placówki i aktualnie przebywa w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Mrowinach.

W związku z zaistniałą sytuacją przemocową w stosunku do wychowanka, Krajowy Mechanizm rekomenduje systematyczne przypominanie personelowi o konieczności traktowania podopiecznych z szacunkiem i godnością. Należy stale monitorować pracę personelu i stanowczo reagować na przypadki naruszania praw wychowanków. Personel powinien otrzymać też regularne

wsparcie merytoryczne w postaci szkoleń i kursów, tak by wykonywał swoje zadania w sposób maksymalnie profesjonalny, zaś w sytuacjach trudnych umiał sobie radzić ze stresem i nie ulegał emocjom. Brak wsparcia personelu może bowiem doprowadzić do wypalenia zawodowego i eskalacji przemocy. Rekomendowany zestaw szkoleń wskazano w pkt 6.5 Raportu.

Krajowy Mechanizm zaleca także przeprowadzanie regularnych, cyklicznych ankiet dot. poczucia bezpieczeństwa wśród wychowanków w placówce oraz pogłębioną analizę jej wyników. Wskazane byłoby również zapewnienie wychowankom odpowiednich zajęć z tematyki przeciwdziałania agresji wśród nieletnich, radzenia sobie z trudnymi emocjami i uczenia się rozładowywania ich w akceptowalny społecznie sposób.

Ponadto KMPT zwraca się do Dyrektora placówki o pisemne poinformowanie, jakie oddziaływania zostały podjęte w placówce w tym zakresie, na czym polegały i kiedy zostały przeprowadzone, a także o przekazanie informacji nt. decyzji wydanej przez Komisję Dyscyplinarną dla Nauczycieli przy Wojewodzie Dolnośląskim po zakończeniu postępowania dyscyplinarnego.

W trakcie prowadzonych w trakcie wizytacji czynności przedstawiciele KMPT ustalili, iż w Ośrodku znajduje się wychowanek, który uzależniony jest od środków psychoaktywnych i w nasilonym stopniu przejawia postawy opozycyjno-buntownicze. Z informacji uzyskanych od dyrekcji placówki wynika, iż nieletni niechętnie uczestniczy w zajęciach wynikających z planu dnia, nie przykłada się do obowiązków. Bardzo często jest zmęczony i apatyczny. Nie nawiązuje poprawnych relacji rówieśniczych, nie włącza się w życie grupowe Ośrodka, nie współpracuje z rówieśnikami oraz nie integruje się z nimi. Na zajęciach nie jest w żaden sposób aktywny, opuszcza pojedyncze godziny lekcyjne oraz kłamie i oszukuje nauczycieli.

Od roku szkolnego 2021/2022 do dnia wizytacji nieletni dokonał pięciu ucieczek z Ośrodka. Na ucieczkach przebywa stosunkowo długo, ok. miesiąca. Po powrocie z ucieczek jest w bardzo złym stanie psychofizycznym, co spowodowane jest zażywaniem substancji psychoaktywnych – chłopiec jest wychudzony, zmęczony, kontakt słowny jest z nim utrudniony, pierwsze kilka dni odsypia i wraca do równowagi.

Z wychowankiem prowadzone są zajęcia wyrównawcze, pomoc w odrabianiu lekcji, systematyczne utrwalanie zdobytej wiedzy, zajęcia z zakresu socjoterapii, indywidualne rozmowy terapeutyczne, zajęcia relaksacyjne. Regularnie motywowany jest do dalszej pracy oraz pokonywaniu trudności. W związku z problemami, jakie występują u wychowanka, został on także włączony w indywidualne zajęcia z psychologiem, pedagogiem oraz psychoterapeutą. W grupie wychowawczej prowadzone są intensywne rozmowy na temat funkcjonowania chłopca oraz przyszłościowych planów zmiany postaw i zachowań.

Wychowanek przejawia najczęściej negatywne nastawienie do wszelkich prób pomocy zarówno ze strony wychowawców, specjalistów, jak i opiekunki prawnej (opiekunką prawną jest ciocia chłopca), która jest w stałym kontakcie telefonicznym z wychowawcami grupy oraz dyrektorem placówki.

Po spotkaniu Zespołu ds. wielospecjalistycznej oceny funkcjonowania ucznia zostało sporządzone pismo do Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z informacjami o ucieczkach i zażywaniu substancji psychoaktywnych w środowisku lokalnym. Poproszono także Sąd o rozważenie umieszczenia nieletniego w okręgowym ośrodku wychowawczym lub placówce leczenia uzależnień.

Ze względu na problemy wychowanka i ukończenie przez niego w lutym 2023 r. 18 roku życia, 17 listopada 2022 r. odbyło się spotkanie w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Zgorzelcu. Wspólnie z opiekunem prawnym, pracownikiem pieczy

zastępczej, patronem nieletniego oraz pedagogiem omówiono zachowanie wychowanka i określono możliwości pomocy.

Od momentu powrotu z ostatniej ucieczki w dniu 22 listopada 2022 r. wychowanek przebywa w placówce. Ze względu na zły stan zdrowia nieletni miał wykonane badania laboratoryjne, które nie wykazały znacznych odchyłeń w wynikach. Ponadto 28 grudnia 2022 r. wychowanek miał także przeprowadzoną konsultację psychiatryczną.

Z informacji uzyskanych w połowie stycznia od dyrekcji placówki wynika, iż obecnie motywacja wychowanka do pracy nad sobą znacznie się poprawiła – nadrabia zaległości szkolne i stara się uzyskać pozytywne oceny na I semestr roku szkolnego. Po wspólnych ustaleniach z opiekunem prawnym, na wniosek nieletniego, wychowanek będzie kontynuował pobyt w Ośrodku do końca roku szkolnego 2022/2023.

W związku z powyższym, Krajowy Mechanizm zwraca się do Dyrektora placówki o przekazanie informacji odnośnie do aktualnej sytuacji nieletniego, decyzji wydanej przez Sąd Rejonowy w Zgorzelcu oraz ewentualnych oddziaływań terapeutycznych planowanych w stosunku do tego wychowanka, które będą nakierowane na leczenie uzależnienia od substancji psychoaktywnych.

6.2. Warunki bytowe

Warunki bytowe panujące w placówce wizytujący ocenili jako niespełniające podstawowych standardów. Część pokoi, w których przebywali nieletni, była zniszczona, ściany odrapane i popękane. Większość mebli wymaga wymiany bądź naprawy. Ponadto sanitariaty nie posiadały odpowiedniej wentylacji, w jednym z nich widoczne były groźne dla zdrowia duże ślady wilgoci. Co prawda w trakcie wizytacji odbywały się prace remontowe części pomieszczeń, jednak w ocenie przedstawicieli

Biura RPO placówka wymaga pilnej renowacji oraz remontów zakrojonych na dużo szerszą skalę.

W jednej z grup, na której w trakcie wizytacji trwał remont, ze ścian wystawały kable elektryczne. KMPT zdaje sobie sprawę, iż była to sytuacja przejściowa, jednocześnie zwraca uwagę na fakt, iż trwające prace elektryczne mogą stanowić potencjalne zagrożenie dla wychowanków.

Prowadzone prace remontowe w części pomieszczeń Ośrodka przedstawiciele KMPT oceniają pozytywnie; **aby jednak w dalszym ciągu polepszać warunki materialne placówki, konieczne jest dodatkowe wsparcie finansowe placówki.**

W związku z powyższym KMPT zwraca się do Dyrektora placówki o przekazanie informacji nt. planowanych prac remontowych w bieżącym roku.

Jednocześnie Krajowy Mechanizm zwraca się z prośbą o weryfikację, czy wentylacja w łazienkach działa poprawnie, usunięcie groźnych dla zdrowia śladów wilgoci w sanitariatach, w których takie ślady występują, oraz o poinformowanie o podjętych działaniach w tej sprawie.

6.3. Opieka medyczna i dokumentowanie obrażeń

Wychowankowie Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Lwówku Śląskim znajdują się pod opieką dwóch pielęgniarek, które przyjmują nieletnich od poniedziałku do piątku, w godzinach 8-15. Placówka nie zatrudnia lekarza ani lekarza psychiatry. W razie potrzeby nieletni korzystają z opieki medycznej w pobliskiej przychodni. Ci, którzy na stałe przyjmują leki psychiatryczne, są pod opieką poradni psychiatrycznej w Bolesławcu. Ponadto Ośrodek nie zapewnia nieletnim opieki stomatologicznej. Takie leczenie odbywa się w miejscu zamieszkania nieletniego – wychowanek otrzymuje wówczas przepustkę do domu. W sytuacjach nagłych wychowankowie zawożeni są do szpitala.

Każdy nieletni przy przyjęciu poddawany jest badaniu wstępnemu, przeprowadzanemu przez pielęgniarkę. W jego trakcie wychowankowie przekazują informacje dot. między innymi ewentualnych chorób przewlekłych, wdrożonego leczenia farmakologicznego, odbytych szczepień. Pielęgniarka dokonuje także oglądu ciała lub rozpytuje na okoliczność posiadania siniaków, zadrapań, śladów po cięciach lub tatuaży. Zebrane od wychowanka informacje medyczne wpisywane są do dokumentacji medycznej nieletniego. Należy zaznaczyć, iż placówka nie stosuje tzw. map ciała, na które nanoszone byłyby ewentualne obrażenia (tego typu informacje zapisywane są w formie notatki).

Wychowankowie nie są badani przez lekarza po przyjęciu do placówki. Konsultacje lekarskie mają miejsce w sytuacjach, gdy nieletni sygnalizuje jakieś dolegliwości lub istnieje potrzeba interwencji medycznej.

KMPT od wielu lat podkreśla, że badanie lekarskie przy przyjęciu do miejsca detencji i właściwe dokumentowanie obrażeń stwierdzonych podczas badania uważane jest za podstawową gwarancję prewencji tortur. Pozwala bowiem na ujawnienie obrażeń powstałych przed przybyciem do MOW, udokumentowanie śladów przemocy na potrzeby procesu karnego oraz podjęcie skutecznych działań w przypadku stwierdzenia torturowania. Pozwala też na wykrycie ewentualnych innych, istotnych z medycznego punktu widzenia nieprawidłowości. Badanie lekarskie chroni też personel ośrodka dla nieletnich i funkcjonariuszy innych służb przed bezpodstawnymi zarzutami.

Zgodnie z zaleceniami Komitetu Ministrów dla państw członkowskich Rady Europy, jak najszybciej po przyjęciu do placówki młodociany ma zostać poddany badaniom lekarskim, założony powinien zostać rejestr medyczny oraz należy rozpocząć leczenie wszelkich chorób czy obrażeń¹². Badanie medyczne służące

¹² Zob. Zalecenia CM/Rec (2008) 11 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich w sprawie europejskich reguł dla młodocianych przestępców objętych sankcjami lub środkami alternatywnymi, pkt 62.5.

ujawnieniu ewentualnych śladów tortur powinno spełniać dwa podstawowe kryteria: ma być przeprowadzone w najkrótszym możliwym czasie po przyjęciu do placówki i z uwzględnieniem zasad dotyczących skutecznego dokumentowania tortur.

Europejski Komitet do Spraw Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu (CPT) natomiast wskazuje, że obowiązkowemu badaniu lekarskiemu powinni zostać poddani wszyscy nieletni, także ci powracający do ośrodka, po ucieczce, w asyście Policji¹³. Badanie powinno być przeprowadzone tak szybko jak to możliwe i nie później niż 24 godziny po przyjęciu do placówki detencyjnej¹⁴.

Pomocnym narzędziem w pracy personelu placówki, w tym psychologa i pielęgniarki może być rekomendowany przez ONZ Podręcznik skutecznego badania i dokumentowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania (Protokół stambulski)¹⁵. Zawiera on praktyczne informacje, adresowane między innymi do personelu medycznego i psychologów, w zakresie metod tortur, ich objawów, sposobów identyfikacji, realizacji badania medycznego i dokumentowania śladów przemocy. Skupia się również na barierach psychologicznych mogących pojawić się w relacjach z ofiarami oraz kwestiach etycznych (w tym etyce lekarskiej). Zgodnie z tym dokumentem, pożądane jest również fotografowanie obrażeń (z widoczną twarzą ofiary) oraz włączenie takich zdjęć do dokumentacji medycznej osób pozbawionych wolności (sfotografowanie obrażeń musi odbyć się za zgodą wychowanka).

¹³ Zob. Dziesiąte Sprawozdanie Ogólne, CPT/Inf (99)12, § 23 i 39; Raport CPT z wizyty w Hiszpanii, CPT/Inf (2017) 34, § 115.

¹⁴ Zob. Raport z wizyty w Polsce w 2017 r., CPT/Inf (2018) 39, § 101.

¹⁵ Dokument dostępny jest na stronie:

https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/protokol_stambulski_fin.pdf.

Powyższy dokument w ocenie Podkomitetu ONZ ds. Prewencji Tortur (SPT) jest niezbędnym narzędziem w wykrywaniu, dokumentowaniu i zgłaszaniu tortur i jako taki zniechęca do ich stosowania¹⁶.

W związku z powyższym, KMPT zaleca poddawanie wszystkich nowo przyjmowanych wychowanków badaniom lekarskim. Badaniu przez lekarza powinni być też poddawani wychowankowie powracający do placówki z miejsc, gdzie mogli doświadczyć złego traktowania, np. doprowadzani przez Policję, po powrocie z ucieczek bądź przepustek.

Krajowy Mechanizm rekomenduje także dokumentowanie obrażeń mieszkańców za pomocą specjalnego formularza do oznaczania obrażeń, zawierającego mapy ciała do umiejscowienia urazów, który wraz z dokumentacją fotograficzną powinien zostać włączony do dokumentacji medycznej wychowanka, a także przeszkolenie personelu z Protokołu stambulskiego.

Ponadto KMPT zaleca zapewnienie wychowankom opieki stomatologicznej podczas pobytu w MOW, zwłaszcza w nagłych wypadkach, kiedy nie jest możliwy jak najszybszy wyjazd do domu rodzinnego w celu leczenia.

6.4. Mechanizm skargowy i prawo do informacji

W trakcie wizytacji przedstawiciele KMPT każdorazowo zwracają uwagę, czy wizytowana placówka udostępnia w ogólnodostępnych miejscach informacje o instytucjach stojących na straży praw człowieka oraz o przyjętej procedurze skargowej. Możliwość kontaktu z takimi instytucjami przez wychowanków lub np. odwiedzających ich krewnych stanowi dodatkową gwarancję zabezpieczającą przed

¹⁶ Tamże, § 63.

niewłaściwym traktowaniem. Analogiczne zabezpieczenie stanowi również jasna i ogólnodostępna informacja dotycząca mechanizmu skargowego funkcjonującego w konkretnej placówce.

W Ośrodku nie jest prowadzony rejestr skarg i wniosków. Wnioski i skargi nieletni mogą składać w formie pisemnej, ustnej lub elektronicznej do dyrektora placówki bądź wychowawców.

Należy podkreślić, iż dokładny i rzetelny sposób prowadzenia dokumentacji umożliwi prześledzenie mechanizmów rozpatrywania skarg i wniosków oraz ocenę jego skuteczności. **W związku z powyższym KMPT zaleca utworzenie stosownego rejestru skarg i wniosków, który zawierać będzie informacje dotyczące: autora skargi bądź wniosku, jej przedmiotu, daty wniesienia oraz sposobu rozstrzygnięcia i ewentualnych działań o charakterze następczym podjętych przez kierownictwo placówki.**

W celu ułatwienia wychowankom dostępu do zewnętrznych mechanizmów skargowych, KMPT rekomenduje ponadto wyeksponowanie w przestrzeniach wspólnych MOW, do których dostęp mają zarówno nieletni, jak i osoby odwiedzające (np. tablice informacyjne na korytarzach, przy wejściu do placówki), danych teleadresowych instytucji, do których nieletni lub inna osoba mogliby się zwrócić w przypadku naruszenia ich praw. Takimi instytucjami mogą być przykładowo: Rzecznik Praw Obywatelskich (wraz z numerem bezpłatnej infolinii: 800 676 676), Rzecznik Praw Dziecka, Ministerstwo Edukacji Narodowej, organizacje pozarządowe (np. Helsińska Fundacja Praw Człowieka).

Zaznaczenia wymaga fakt, że prawo do informacji stanowi podstawową gwarancję prewencji tortur. Otrzymanie przez nieletnich zrozumiałych i aktualnych informacji o istotnych kwestiach, np. przysługujących prawach, obowiązujących procedurach, sposobie składania skarg, zwiększa poczucie bezpieczeństwa, pozwala odgrywać aktywną rolę w zabezpieczaniu własnych praw, ułatwia dostęp do

mechanizmów skargowych, przez co pełni funkcję prewencyjną w zapobieganiu przemocy.

Funkcjonowanie sprawnego mechanizmu skargowego ujęte zostało w zaleceniach CM/Rec (2008) 11 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich w sprawie europejskich reguł dla młodocianych przestępców objętych sankcjami lub środkami alternatywnymi: nieletnim i ich rodzicom lub opiekunom prawnym należy zapewnić możliwość swobodnego składania wniosków lub skarg do władz i służb odpowiedzialnych za instytucję, w której przebywają nieletni, lub za kary czy środki na nich nałożone (Reguła 121).

Według CPT skuteczne zażalenia i procedury inspekcyjne są podstawowymi gwarancjami przeciwko złemu traktowaniu w ośrodkach dla nieletnich. Osoby nieletnie powinny mieć możliwość złożenia zażalenia zarówno w ramach, jak i poza systemem administracyjnym danego ośrodka; ponadto osoby nieletnie powinny być upoważnione do poufnego kontaktowania się z właściwą władzą¹⁷.

W swoim sprawozdaniu z działalności w 2017 r. CPT podkreślił znaczenie dostępu do mechanizmu skargowego jako fundamentalnej gwarancji prewencji tortur we wszystkich miejscach zatrzymań, w tym ośrodkach dla nieletnich¹⁸. W ocenie CPT efektywne mechanizmy skargowe mogą nie tylko łagodzić napięcia między osobami pozbawionymi wolności i personelem, ale także poprzez zapewnienie, że skargi są traktowane poważnie, przyczynić się do budowania pozytywnych relacji. Państwa europejskie powinny więc zapewnić bezpośredni, bezpieczny i poufny dostęp do organów rozpatrujących skargi, który będzie dostępny we wszystkich miejscach zatrzymań.

Niezwykle ważne jest więc, aby w każdym miejscu pozbawienia wolności funkcjonował wewnętrzny mechanizm składania skarg. Oczywiście, skarżący powinni

¹⁷ Zob. Dziewiąty Raport Generalny CPT, CPT/Inf (99) 12, § 36.

¹⁸ Dwudziesty Siódmy Raport Generalny CPT, CPT/Inf (2018) 4, § 68-91.

mieć możliwość bezpośredniego zwrócenia się do zewnętrznych organów. Wnoszone zarzuty powinny być z kolei rozpatrywane szybko i dokładnie zgodnie z jasną procedurą, która chroni daną osobę przed możliwym zastraszeniem lub represjami¹⁹.

Informacja o możliwości i sposobie składania skarg powinna być przekazywana zarówno w formie ustnej, jak i pisemnej, w sposób zrozumiały dla użytkownika. CPT rekomenduje opracowanie odpowiedniego narzędzia informacyjnego (np. plakatów w przestrzeniach wspólnych, rozdziału dotyczącego procedur składania skarg w regulaminie zakładu, ulotek i filmów informacyjnych)²⁰.

Komitet zwraca również uwagę na potrzebę zapewnienia większej dostępności do skarg dla grup szczególnie wrażliwych: nieletnich, osób z zaburzeniami psychospołecznymi i/lub uczących się lub osób mających problemy ze zrozumieniem, mówieniem, czytaniem lub pisanem oficjalnego języka zainteresowanego kraju, w tym cudzoziemców²¹.

6.5. Personel

Z udostępnionych KMPT informacji wynika, że personel posiada odpowiednie do wykonywanych zadań kwalifikacje i doświadczenie zawodowe. Poszczególni pracownicy pedagogiczni rozpoczęli (studia podyplomowe) bądź przeszli w latach 2020-2022 w ramach indywidualnych form doształcania i doskonalenia zawodowego m.in. następujące szkolenia:

- szkolenie „Bezpieczeństwo w szkole”;
- szkolenie „Wypalenie zawodowe, organizacja i planowanie pracy oraz radzenie sobie ze stresem”;

¹⁹ Tamże, § 68-91.

²⁰ Tamże, § 79.

²¹ Tamże, § 83.

- szkolenie „Zasady efektywnej komunikacji – jak zrozumieć, porozumieć, motywować i wywierać wpływ”;
- szkolenie „Kreatywność w nowoczesnej szkole – metodyka włączenia twórczości i kreatywności w proces dydaktyczny”;
- szkolenie „Budowanie klasy jako zespołu”;
- studia podyplomowe na kierunku „Coaching z elementami psychologii”;
- szkolenie „Profilaktyka uzależnień behawioralnych”;
- szkolenie „Co dziedziczymy w genach”;
- szkolenie „Szkodliwe treści w Internecie”;
- szkolenie „Obowiązki szkół w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich – procedury reagowania”;
- szkolenie „Jak komunikować się z uczniami przeżywającymi lęk przed wojną lub mających doświadczenie z zagrożeniem zdrowia i życia? Rola aktywnego słuchania i metod terapii behawioralno-poznawczej w budowaniu zdrowia psychicznego dziecka”;
- szkolenie „Komunikacja interpersonalna. Wygraj konflikt wspólnie”.

Krajowy Mechanizm pozytywnie ocenia rozwój zawodowy pracowników i tematykę realizowanych szkoleń. Zachęca jednocześnie, by rozwój i wsparcie merytoryczne personelu miało charakter systematyczny i adekwatny do potrzeb. Szkolenie personelu jest bowiem mechanizmem zapobiegania torturom i budowania odpowiedniej kultury organizacyjnej. **Dlatego też warto, by oferta szkoleniowa była dostosowana do potrzeb poszczególnych grup zawodowych oraz koncentrowała się na komunikacji interpersonalnej, umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych i konfliktowych, przeciwdziałaniu wypaleniu zawodowemu, międzynarodowych standardach ochrony praw człowieka i praw dziecka (w tym**

zasad z Hawany²²) oraz Protokole stambulskim (szerzej opisano ten dokument w pkt 6.3 Raportu). Warto też systematycznie odświeżać wiedzę i praktyczne umiejętności dotyczące udzielania pierwszej pomocy.

Konieczne jest również zapewnienie pracownikom regularnej superwizji prowadzonej przez psychoterapeutę posiadającego odpowiednie uprawnienia. Odpowiednio prowadzona superwizja daje pracownikom możliwość przeanalizowania i wypowiedzenia swoich lęków, wątpliwości czy frustracji, co jest warunkiem koniecznym do długoterminowego i efektywnego świadczenia pracy w placówce, jaką jest okręgowy ośrodek wychowawczy. Przede wszystkim psychologowie pracujący w Ośrodku powinni regularnie korzystać z superwizji indywidualnych. Inni pracownicy (w tym nauczyciele i wychowawcy) mogą korzystać regularnie z superwizji grupowej, a w razie potrzeby – indywidualnej. Specyfika pracy w takim ośrodku powoduje, że osoby sprawujące opiekę nad nieletnimi narażone są na silne emocje i trudne sytuacje, które w perspektywie czasu mogą eskalować i powodować obniżenie efektywności pracy. Brak objęcia pracowników wsparciem psychologa, szczególnie w formie superwizji indywidualnych oraz grupowych, może spowodować szybsze wypalenie zawodowe, a w konsekwencji negatywnie wpłynąć na funkcjonowanie Ośrodka. Stworzenie w ramach spotkań z terapeutą przestrzeni dla wymiany myśli, poglądów oraz wątpliwości przyczynia się istotnie do rozładowania napięć powstałych w trakcie wykonywania obowiązków zawodowych oraz wzmacnia samych pracowników. Takie spotkania mogłyby przyczynić się również do polepszenia relacji pomiędzy personelem, co w rezultacie może mieć bezpośrednie przełożenie na jakość jego pracy i poziom sprawowanej opieki nad wychowankami.

Należy podkreślić, że opisanego powyżej celu nie realizują spotkania rady pedagogicznej czy zebrania pracowników, ponieważ do osiągnięcia pożądanego efektu

²² Reguły Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczące ochrony nieletnich pozbawionych wolności z 1990 r.

konieczna jest moderacja spotkania przez psychoterapeutę spoza Ośrodka, posiadającego odpowiednie kwalifikacje.

Istota dostępu do szerokiego wachlarza szkoleń dla pracowników pedagogicznych, m.in. w okręgowych ośrodkach wychowawczych, jest zgodna z regułą 85 Reguł Narodów Zjednoczonych Dotyczących Ochrony Nieletnich Pozbawionych Wolności (Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego 45/113) – personelowi pracującemu z nieletnimi pozbawionymi wolności umożliwia się systematyczne szkolenia z zakresu wiedzy i umiejętności zawodowych, w szczególności z psychologii dziecka, pracy socjalnej i wychowawczej z dzieckiem, a także międzynarodowych standardów i norm dotyczących praw człowieka, w tym praw dziecka.

KMPT podkreśla, że odpowiednio dobrany i wykwalifikowany personel stanowi skuteczną gwarancję ochrony nieletnich przed niewłaściwym traktowaniem. Dzięki swojej wiedzy i doświadczeniu oraz codziennemu kontaktowi z nieletnimi ma możliwość bieżącego monitorowania zachowania podopiecznych i wyłapywania niepokojących sygnałów, świadczących o nieodpowiednim traktowaniu. W przypadku stwierdzenia niepokojących zdarzeń może także podjąć skuteczne środki zaradcze (np. poprzez udzielenie pomocy, wezwanie Policji czy zgłoszenie przełożonym swoich obaw i podejrzeń). Dlatego ważne jest, by był on odpowiednio dobrany, miał stworzoną możliwość podnoszenia swoich kwalifikacji, rozwoju zawodowego i wiedzy w zakresie identyfikowania symptomów świadczących o niewłaściwym traktowaniu.

Na kwestie odpowiedniego doboru i kwalifikacji personelu, odpowiedzialnego za opiekę nad osobami w miejscach detencji, zwraca też uwagę CPT, podkreślając, że: „dozór i opieka nad osobami nieletnimi pozbawionymi wolności jest zadaniem szczególnie wymagającym. Personel powołany do wypełniania tego zadania powinien być starannie dobrany pod względem osobistej dojrzałości i zdolności do radzenia sobie z wyzwaniami związanymi z pracą i dbaniem o dobro tej grupy wiekowej. W szczególności personel powinien być zaangażowany w pracę z młodymi ludźmi oraz

być w stanie pokierować i zmotywować osoby nieletnie, za które ponosi odpowiedzialność. Cały personel, łącznie z osobami wykonującymi wyłącznie obowiązki w zakresie dozoru, powinien przechodzić profesjonalne szkolenie, zarówno w czasie przyjęcia do pracy, jak i w jej trakcie, a także otrzymywać odpowiednie wsparcie z zewnątrz oraz nadzór w wykonywaniu ich obowiązków²³.

7. Zalecenia

Na podstawie art. 19 Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur zalecają:

I. Dyrektorowi Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Lwówku Śląskim:

1. systematyczne polepszanie warunków materialnych w placówce poprzez przeprowadzania remontów, zakup nowych mebli oraz odświeżanie pokoi wychowanków;
2. usunięcie śladów wilgoci w sanitariatach;
3. prowadzenie prac remontowych w sposób gwarantujący bezpieczeństwo wychowankom placówki;
4. poddawanie wszystkich nowo przyjmowanych wychowanków badaniom lekarskim; badaniu przez lekarza powinni być też poddawani wychowankowie powracający do placówki z miejsc, gdzie mogli doświadczyć złego traktowania, np. doprowadzani przez Policję, po powrocie z uciezek bądź przepustek;
5. wprowadzenie praktyki dokumentowania obrażeń wychowanków za pomocą specjalnego formularza do oznaczania obrażeń, zawierającego mapy ciała do

²³ Zob. Dziewiąty Raport Generalny CPT, CPT/Inf (99) 12, § 33.

- umiejscowienia urazów, który wraz z dokumentacją fotograficzną powinien zostać włączony do dokumentacji medycznej nieletniego;
6. zapewnienie wychowankom opieki stomatologicznej, zwłaszcza w nagłych wypadkach, kiedy nie jest możliwy wyjazd do domu rodzinnego w celu leczenia;
 7. organizację szkolenia dla kadry psychologiczno-pedagogicznej oraz pielęgniarek z treści Protokołu stambulskiego i wykorzystywanie jej w codziennej pracy;
 8. poszerzenie katalogu oferowanych szkoleń i warsztatów o tematykę wskazaną w pkt 6.5 Raportu;
 9. zapewnienie pracownikom regularnych supervizji, zgodnie ze wskazówkami zawartymi w pkt 6.5 Raportu;
 10. stworzenie rejestru skarg i wniosków, i prowadzenie go zgodnie ze wskazówkami wskazanymi w pkt 6.4 raportu;
 11. uzupełnienie tablic informacyjnych o adresy instytucji stojących na straży praw człowieka, zgodnie ze wskazówkami zawartymi w pkt 6.4 raportu;
 12. systematyczne przypominanie personelowi o konieczności traktowania podopiecznych z szacunkiem i godnością;
 13. stałe monitorowanie pracy personelu i stanowcze reagowanie na przypadki naruszenia praw wychowanków;
 14. przeprowadzanie regularnych, cyklicznych ankiet dot. poczucia bezpieczeństwa wśród wychowanków w placówce oraz pogłębioną analizę jej wyników;
 15. zapewnienie wychowankom odpowiednich zajęć z tematyki przeciwdziałania agresji wśród nieletnich, radzenia sobie z trudnymi emocjami i uczenia się rozładowywania ich w akceptowalny społecznie sposób.

Jednocześnie Krajowy Mechanizm Prewencji Tortur zwraca się do Dyrektora placówki o przesłanie odpowiedzi na pytania zawarte w pkt 6.1 i 6.2 niniejszego Raportu.

II. Staroście Powiatowemu w Lwówku Śląskim:

1. przekazanie środków finansowych na realizację zaleceń wymagających nakładów finansowych.

Raport sporządziła: Aleksandra Osińska

Za Zespół podpisuje:

Z poważaniem

Przemysław Kazimirski

Dyrektor Zespołu

/-podpisano elektronicznie/